

BAŞKENT
ÜNİVERSİTESİ

BÜGAM
BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
Göç Araştırmaları Merkezi

I J H M

INTERNATIONAL JOURNAL OF
HUMAN MOBILITY

İNSAN HAREKETLİLİĞİ
ULUSLARARASI DERGİSİ

CİLT 4 SAYI 2 (2024): KASIM

VOLUME 4 ISSUE 2 (2024): NOVEMBER

E-ISSN | 2792-0461

BAŞKENT
ÜNİVERSİTESİ

1993

BÜGAM
BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
Göç Araştırmaları Merkezi

I J H M

INTERNATIONAL JOURNAL OF HUMAN MOBILITY
İNSAN HAREKETLİLİĞİ ULUSLARARASI DERGİSİ

CİLT | VOLUME: 4 SAYI | ISSUE: 2 KASIM 2024 E-ISSN | 2792-0461

İMTİYAZ SAHİBİ | OWNER

Başkent Üniversitesi Eğitim Koordinatörü

Prof. Dr. Mehmet Abdülkadir Varoğlu (Başkent Üniversitesi, Türkiye)

YAYIN KURULU

BAŞ EDITÖR | EDITOR IN CHIEF

Prof. Dr. Aytül Kasapoğlu (Başkent Üniversitesi, Türkiye)

EDİTÖRLER | EDITORS

Doç. Dr. Günnur Ertong Attar (Mersin Üniversitesi, Türkiye)

Dr. Ela Gökalp Aras (Swedish Research Institute in İstanbul, Türkiye)

KİTAP İNCELEME EDITÖRÜ (İNGİLİZCE)

Dr. Nigel Carter (University of Greenwich, İngiltere)

EDİTÖR ASİSTANI | ASSISTANT EDITOR

Uzman Semanur Bilgiç Çiftçi (Başkent Üniversitesi, Türkiye)

DİL EDITÖRLERİ | LANGUAGE EDITORS

Doç. Dr. Leyla Burcu DüNDAR (Türkçe) (Başkent Üniversitesi, Türkiye)

Doç. Dr. Deniz ÖRÜCÜ (İngilizce) (University of Nottingham, UK)

TASARIM | DESIGN

Dr. Banu Erşanlı Taş (Başkent Üniversitesi, Türkiye)

DİZGİ | TYPOGRAPHIC/LAYOUT

Öğr. Gör. Özge Yıldırım Gürses (Başkent Üniversitesi, Türkiye)

İLETİŞİM

Bağlıca Kampüsü Fatih Sultan Mahallesi Üniversite Caddesi No:42/1 TR 06790 Etimesgut Ankara

+90 312 246 66 66 | webmaster@baskent.edu.tr

DANIŞMA KURULU | ADVISORY BOARD

- Prof. Dr. Aleksandra Ålund (Linköping University, İsveç)
- Prof. Dr. Şebnem Akçapar (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. İsmail Aydıngün (Başkent Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Nuray Bayraktar (Başkent Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Veysel Bozkurt (İstanbul Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Michael Burawoy (Berkeley University of California, ABD)
- Prof. Dr. Menderes Çınar (Başkent Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Münire Arzu İçağasioğlu Çoban (Başkent Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Saniye Dedeoğlu (Abdullah Gül Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Murat Erdoğan (Ankara Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Adnan Gümüş (Çukurova Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Elli Heikkilä (Migration Institute of Finland, Finlandiya)
- Prof. Dr. Ahmet İçduygu (Koç Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Sibel Kalaycıoğlu (Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Ayhan Kaya (Bilgi Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Mehmet Ali Kirman (Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Birsen Şahin Kütük (Hacettepe Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Ayşegül Özbakır (Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Saime Özçürümez (Başkent Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Wendy Pojmann (Siena College, ABD)
- Prof. Dr. Jan Rath (University of Amsterdam, Hollanda)
- Prof. Dr. Cenk Saraçoğlu (Ankara Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. İbrahim Sirkeci (University of Salford, İngiltere)
- Prof. Dr. Helga Rittersberger-Tılıç (ODTÜ, Türkiye)
- Prof. Dr. Ali Cevat Taşırın (Ankara Medipol Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Deniz Sert (Özyeğin Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Ulaş Sunata (Bahçeşehir Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Tülay Uğuzman (Başkent Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Abdülkadir Varoğlu (Başkent Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Özcan Yağcı (Başkent Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Gözde İnal Cavlan (Dünya Barış Üniversitesi)
Doç. Dr. Bezen Balamir Coşkun (TED Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Emel Coşkun (Düzce Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Esra Dik (Mersin Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Leyla Burcu Dünder (Başkent Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Erhan Kurtarır (Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Eugenia Markova (Brighton University, İngiltere)
Doç. Dr. Adam Mrozowicki (University of Wroclaw, Polonya)
Doç. Dr. Deniz Örucü (University of Nottingham, UK)
Doç. Dr. Anna Paraskevopoulou (Anglia Ruskin University, İngiltere)
Doç. Dr. Ali Zafer Sağıroğlu (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Mary Boatemaa Setrana (Director of the Centre for Migration Studies, University of Ghana)
Doç. Dr. A. Didem Danış Şenyüz (Galatasaray Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Burcu Şimşek (Hacettepe Üniversitesi, Türkiye)
Dr. Gül İnce Beqo (University of Bari, İtalya)
Dr. Nigel Carter (Centre for Research on Employment and Work, University of Greenwich)
Dr. Turan Cavlan (Akdeniz Karpaz Üniversitesi)
Dr. Bilge Çakır (Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Türkiye)
Dr. Görkem Dağdelen (Temple University, ABD)
Dr. Erdem Damar (Başkent Üniversitesi, Türkiye)
Dr. Zeynep Şahin Mencütek (Bonn International Centre Conversion, Almanya)
Dr. Osman Özarslan (Başkent Üniversitesi, Türkiye)
Dr. Neva Öztürk (Ankara Üniversitesi, Türkiye)
Dr. Susan Rottmann (Özyeğin Üniversitesi, Türkiye)
Dr. Fethiye Tilbe (Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Türkiye)
Dr. Besim Can Zırh (ODTÜ, Türkiye)
Aydoğan Asar (Uluslararası Göç Entegrasyonu Sınır Yönetimi Araştırmaları Merkezi)
Arzu Fırlarer (Başkent Üniversitesi, Türkiye)
Ertan Karabıyık (Kalkınma Atölyesi, Türkiye)

EDİTÖRDEN

Değerli Okuyucularımız,

Göç, küresel ölçekte toplumları şekillendirmeye devam ederken, göçü etkileyen itici güçleri, karşılaşılan zorlukları ve sonuçlarını anlamak her geçen gün daha da önem kazanıyor. İnsan Hareketliliği Uluslararası Dergisi, Kasım 2024 sayısında da, göçün karmaşık dinamiklerini ele alarak, insan hareketliliğini etkileyen faktörleri ve göçmenlerin çeşitli deneyimlerini aydınlatan araştırmaları sizlere sunuyor.

Bu sayımızda, eğitim politikalarının yabancı öğrenciler üzerindeki etkisi, mülteci toplulukları içindeki girişimcilik potansiyeli, iklim mültecilerinin yasal mevzuatta tanınması, göç alanında sivil toplum kuruluşlarının rolü gibi önemli konular ele alınmaktadır. Bu sayıda yer alan makaleler, göçün bireyleri, toplulukları ve ulusları aynı anda etkileyen çok katmanlı bir olgu olduğunu vurgulamakta, işbirliği ve politika yenilikleri için hem zorluklar hem de fırsatlar yarattığını göstermektedir.

Bu sayımızda üç araştırma ve bir derleme makale ile göç alanından **“Lübnan ve Türkiye’deki Suriyelilere Yönelik Geri Gönderme Altyapıları (REMOVED)”** başlıklı uluslararası bir projenin tanıtımı yer almaktadır. Araştırma makaleleri içinde ilk makale, Gökben Bayramoğlu ve Omidullah Wahedy’nin **“Çorum’daki Mültecilerin Girişimcilik Niyetlerini Şekillendiren Sosyal Ağlar: Göçmen İlişki Ağları Dinamikleri Üzerine Bir İnceleme”** başlıklı çalışmasıdır. Bu çalışma, Çorum’daki mültecilerin girişimcilikleri üzerinde sosyal ağların ve demografik faktörlerin etkisini ele almaktadır. Araştırma mültecilerin hayatta kalma ve ekonomik faaliyetlerde bulunmak için mevcut sosyal ağlardan nasıl yararlandığını göstermektedir. 264 mülteci ile yapılan anketiştir, sosyal bağlar ve girişimcilik eğilimleri arasında önemli istatistiksel bağlantılar olduğunu ortaya koymaktadır. Çalışma aynı zamanda mültecilerin geniş ağlara erişimde sınırlılıklar yaşadığını ortaya koymakta ve yakın çevrenin ötesine geçen destek sistemlerinin gerekliliğini vurgulamaktadır. Bu araştırma, mülteci girişimciliğini yönlendiren sosyal temeller ve yeni gelenlerin yerel ekonomilere entegrasyonundaki zorluklar hakkında değerli bilgiler sunmaktadır.

İkinci makale, Bülent Sucu’nun **“Yabancı Öğrencilerin Mesleki Eğitim’de Başarı Durumları Üzerine Bir Çalışma: Çorum İli Muhasebe ve Finansman Alanı Örneği”** başlıklı makalesidir. Makale, Türkiye’nin meslek okullarında özellikle muhasebe ve finans alanında eğitim gören yabancı öğrencilerin eğitim başarıları hakkında kritik içgörüler sunmaktadır. Çalışma, cinsiyet, yaş, Türkçe dil yeterliliği ve sosyo-ekonomik durum gibi faktörlerin öğrencilerin akademik başarılarını nasıl etkilediğini ele almaktadır. Detaylı istatistiksel analizleri ile bu çalışma, eğitimciler ve politika yapımcılar için değerli bulgular ortaya koymakta, Türkçe dil yeterliliğinin akademik başarıda önemli bir belirleyici olduğunu, cinsiyet ve sosyo-ekonomik arka plan gibi diğer faktörlerin ise daha az etkili olduğunu göstermektedir. Çalışmanın bulguları, mesleki ortamlarda entegrasyonu ve performansı artırmaya yönelik hedeflenmiş dil desteğinin önemini vurgulamaktadır. Bu araştırma, göçün eğitim ihtiyaçları ve öğrenci başarıları üzerindeki etkisini gösteren ve Türkiye’nin eğitim sisteminde artan çeşitliliğe nasıl yanıt verdiğini aydınlatan bir örnek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Üçüncü araştırma makalesi olarak Işın Köksal'ın "**Suriyeli Mültecilere İlişkin Hak Savunusu Faaliyetlerine Yönelik Bazı Sivil Toplum Yöneticilerinin Değerlendirmesi**" başlıklı makalesi, Türkiye'de insan hakları odaklı sivil toplum kuruluşlarının Suriyeli mülteciler konusunda çeşitli paydaşlarla – yani hükümet, toplum ve diğer STK'lar – nasıl etkileşime girdiğini sosyolojik bir analizle ele almaktadır. Nitel bir yaklaşımla gerçekleştirilen çalışma, Ankara merkezli STK temsilcilerinin görüşlerini toplayarak bu kuruluşların hak savunusu faaliyetlerinde karşılaştıkları zorlukları ve sınırlamaları incelemektedir. Çalışmada dikkat çeken bir bulgu, devletle güçlü iş birliği ağlarının kurulmasında yaşanan zorluklar ve sınırlı devlet desteğinin mülteci sorunlarını ele almada çabaları engellemesidir. Makale, sivil toplumun göçmen gruplarının haklarını savunmadaki rolüne ilişkin devam eden tartışmalara katkı sağlamak ve Türkiye'nin göç çerçevesinde devlet ve STK'lar arasındaki operasyonel ve ilişkisel dinamikler hakkında ayrıntılı bir bakış açısı sunmaktadır. Bu makale, göç politikası, insan hakları savunuculuğu ve mültecilerin sosyal entegrasyonu ile ilgilenen okuyucular için özellikle aydınlatıcı olacaktır.

Bu sayıda ayrıca, göç alanında giderek daha önemli hale gelen "iklim mültecileri" kavramını ele alan "**İklim Mültecileri ve İklim Mülteci Kavramının Tanınması Çabası**" başlıklı Metecan Çakrak'ın derleme makalesi de yer almaktadır. Bu makale, iklim kaynaklı krizler nedeniyle göç etmek zorunda kalan bireylerin karşı karşıya kaldığı hukuki, sosyal ve çevresel zorlukları incelemektedir. 1951 Mülteci Sözleşmesi gibi mevcut uluslararası normatif düzenlemelerin çevresel nedenlerle yerinden edilenleri kapsamadığı göz önüne alındığında, makale yeni yasal korumalara duyulan ihtiyacı vurgulamaktadır. İklim değişikliğinin etkilerini kapsamlı bir şekilde ele alan çalışma, iklim olaylarından etkilenenleri de kapsayacak şekilde mülteci tanımlarının yeniden değerlendirilmesi gerektiğine dair güçlü bir argüman sunmaktadır. Bu katkı, iklim politikası, göç ve insan haklarına ilişkin farkındalık yaratacak çalışmalardan biri olarak günümüzün en acil küresel sorunlarından birine uyumlu ve kapsayıcı yasal yanıtların önemini vurgulamaktadır.

Son olarak her sayımızda yer vermeye çalıştığımız göç alanındaki araştırma projelerinden biri olarak Zeynep Kaşlı tarafından hazırlanan "**Lübnan ve Türkiye'deki Suriyelilere Yönelik Geri Gönderme Altyapıları (REMOVED) Projesi**" tanıtımı yer almaktadır. REMOVED projesi, Lübnan ve Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin deneyimlediği karmaşık geri gönderme uygulamalarını, bu uygulamaların hukuki, sosyal ve politik çerçevelerle nasıl kesiştiğini analiz etmektedir. Etnografik yöntemler kullanarak, mülteciler ve kurumlar arasındaki çok ölçekli etkileşimleri inceleyen proje, zorunlu göç ve hareketlilik yönetimi konularına dair önemli bilgiler sunmaktadır.

Kasım 2024 sayımızın insan hareketliliği alanındaki araştırmaları ve politika tartışmalarını daha da geliştirmesi umuduyla, yazarlarımıza değerli katkıları, hakemlerimize değerlendirme sürecindeki özverili çalışmaları ve kıymetli zamanları, okuyucularımıza ise sürekli ilgileri için teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Aytül KASAPOĞLU
Kasım 2024

FROM THE EDITOR

Dear Readers,

As migration continues to shape societies globally, understanding its drivers, challenges, and implications has never been more crucial. The November 2021 issue of the International Journal of Human Mobility addresses the complex dynamics of migration, presenting research that illuminates the factors influencing human movement and the diverse experiences of migrants.

In this Issue, our contributors examine critical topics, including the impact of educational policy on foreign students, the entrepreneurial potential within refugee communities, the legal recognition of climate refugees, and the role of the civil society organizations in the field of migration. The articles presented here underscore the importance of both empirical research and theoretical inquiry in addressing the pressing questions of migration. As this Issue highlights, migration is a multi-layered phenomenon that influences individuals, communities, and nations alike, creating both challenges and opportunities for collaboration and policy innovation.

This Issue comprises three research and one review articles and an introduction to an international project from the field of migration titled “**The Removal Infrastructures for Syrians in Lebanon and Turkey (REMOVED)**”. In order the first article, “**Social Networks Shaping the Entrepreneurial Intentions of Refugees in Çorum: An Examination of Migrant Relationship Dynamics**,” by Gökben Bayramoğlu and Omidullah Wahedy. This insightful article delves into the influence of social networks and demographic factors on the entrepreneurial intentions of refugees in Çorum, Turkey. Against a backdrop of regional upheaval, the research highlights how refugees leverage pre-existing social networks, which serve as a means of survival and a springboard for economic activity. A survey of 264 refugees revealed significant statistical links between social ties and entrepreneurial aspirations. However, the study also uncovers limitations in refugees’ access to broader networks, emphasizing the need for support systems that expand beyond close family and friends. This research contributes to our understanding of the social underpinnings that drive refugee entrepreneurship and the challenges inherent in integrating newcomers into local economies.

The second article, titled “**A Study on the Success of Foreign Students in Vocational Education: Example of Çorum Province Accounting and Finance Area**,” by Bülent Sucu, provides critical insights into the educational success of foreign students in Turkey’s vocational schools, specifically in the accounting and finance sectors in Çorum Province. It explores how factors such as gender, age, Turkish language proficiency, and socio-economic status affect students’ academic outcomes. With its detailed statistical analysis, this study offers valuable findings for educators and policymakers, revealing that Turkish language proficiency is a significant determinant of academic success, while other factors, like gender and socio-economic background, are less influential. The implications underscore the importance of targeted language support to enhance integration and performance in vocational settings. This research serves as a relevant example of how migration influences educational needs and student outcomes, shedding light on Turkey’s response to increasing diversity in its educational system.

The third research article by Işinsu Köksal, titled **“Evaluation of Some Civil Society Executives Towards Rights Defense Activities Related to Syrian Refugees,”** presents a sociological analysis of how human rights-oriented NGOs in Turkey engage with various stakeholders—namely, the government, society, and other NGOs—in advocating for Syrian refugees. Using a qualitative approach, the study gathers insights from Ankara-based NGO representatives to examine the challenges and limitations faced by these organizations in their rights defence activities. One notable finding is the difficulty in establishing strong collaborative networks with the state, as limited government support often hinders efforts to address refugee issues. The study underscores the complexity of the relationship between the state and NGOs and the broader social attitudes towards Syrian refugees, which influence the effectiveness of NGO efforts. This article contributes to the ongoing discourse on the role of civil society in defending the rights of vulnerable migrant populations and offers a nuanced perspective on the operational and relational dynamics within Turkey’s migration framework. This contribution will be particularly insightful for readers interested in migration policy, human rights advocacy, and the social integration of refugees.

This Issue also brings an insightful exploration into the emerging and crucial concept of ‘climate refugees,’ as examined in the review article, **“Climate Refugees and the Effort to Recognize the Concept of Climate Refugees”** by Metecan Çakrak: This article delves into the legal, social, and environmental implications surrounding individuals forced to migrate due to climate-induced crises. Given that current international frameworks, such as the 1951 Refugee Convention, lack provisions for those displaced by environmental factors, the article raises essential questions regarding the need for new legal protections. It offers a comprehensive overview of the impacts of climate change, presenting a compelling case for a re-evaluation of refugee definitions to include those affected by climate events. This contribution will resonate with readers interested in climate policy, migration, and human rights, emphasizing the importance of adaptive, inclusive legal responses to one of today’s most pressing global challenges.

As one of the migration research projects that we strive to feature in each issue, this edition includes the introduction of the project titled **“Removal Infrastructures for Syrians in Lebanon and Turkey (REMOVED),”** prepared by Zeynep Kaşlı. The REMOVED project analyses the complex removal practices experienced by Syrian refugees in Lebanon and Turkey, examining how these practices intersect with legal, social, and political frameworks. Using ethnographic methods, the project explores the multi-scalar interactions between refugees and institutions, providing significant insights into forced migration and mobility governance.

We extend our gratitude to our authors for their valuable contributions, to our reviewers for their dedicated efforts and precious time during the evaluation process, and to our readers for their continued interest, with the hope that our November 2024 issue will further advance research and policy discussions in the field of human mobility.

Prof. Dr. Aytül KASAPOĞLU

Kasım 2024

Araştırma Makalesi / Research Article

Çorum'daki Mültecilerin Girişimcilik Niyetlerini Şekillendiren Sosyal Ağlar: Göçmen İlişki Ağları Dinamikleri Üzerine Bir İnceleme
Social Networks Shaping the Entrepreneurial Intentions of Refugees in Çorum: An Examination of Migrant Relationship Dynamics

Gökben Bayramoğlu, Omidullah Wahedy 130-163

Araştırma Makalesi / Research Article

Yabancı Öğrencilerin Mesleki Eğitim'de Başarı Durumları Üzerine Bir Çalışma: Çorum İli Muhasebe ve Finansman Alanı Örneği
A Study on the Success of Foreign Students in Vocational Education: Example of Accounting and Finance Field

Bülent Sucu 164-185

Araştırma Makalesi / Research Article

Suriyeli Mültecilere İlişkin Hak Savunusu Faaliyetlerine Yönelik Bazı Sivil Toplum Yöneticilerinin Değerlendirmesi
Evaluating the Perspectives of Civil Society Leaders on Rights Advocacy for Syrian Refugees

İşinsu Köksal 186-225

Derleme Makale / Compilation Article

İklim Mültecileri ve İklim Mültecisi Kavramının Tanınması Çabası
Climate Refugees and the Effort to Recognize the Concept of Climate Refugees

Metecan Çakrak 226-239

Proje Tanıtımı / Project Presentation

Lübnan ve Türkiye'deki Suriyelilere Yönelik Geri Gönderme Altyapıları (REMOVED) Projesi
Removal Infrastructures for Syrians in Lebanon and Turkey (REMOVED)

Zeynep Kaşlı 240-242